

KENTRON EPEYNHΣ THΣ APXAIOTHTOΣ

Συνοπτική έκθεση πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1996

A. Ἐρευνητικὰ Προγράμματα.

I. Στὰ πλαίσια τοῦ Νεολιθικοῦ προγράμματος τοῦ Κέντρου κυκλοφόρησε τὸ ἔργο τῆς ἐρευνήτριας τοῦ Κ.Ε.Α. κ. Λάϊας Ὁρφανίδη καὶ τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Κώστα Γαλλῆ «Figurines of Neolithic Thessaly, I», τρίτος τόμος στῆ σειρά μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου. Ἐπίσης, ἄρχισαν οἱ διαδικασίες (διενέργεια διαγωνισμοῦ καὶ ἀνάθεση οὐ τυπογραφεῖο) γιὰ τὴν ἐκτύπωση τοῦ ἔργου τῆς κ. Ὁρφανίδη «Εἰσαγωγή στὴ Νεολιθικὴ εἰδωλοπλαστικὴ: Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη καὶ Ἀνατολικὴ Μεσόγειος» (τέταρτος τόμος στῆ σειρά μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου). Ἡ κ. Ὁρφανίδη συνέχισε τὴν κατάρτιση τοῦ Νεολιθικοῦ Βιβλιογραφικοῦ καὶ Φωτογραφικοῦ Ἀρχείου γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὶς γειτονικὲς περιοχές.

II. Στὸ Κρητομυκηναϊκὸ Πρόγραμμα ἡ ἐρευνήτρια κ. Δέσποινα Δανηλίδου συνέχισε τὴν ἀποδελτίωση νέων βιβλίων καὶ περιοδικῶν γιὰ τὴν ἐνημέρωση τοῦ γενικοῦ «Βιβλιογραφικοῦ Ἀρχείου τῆς Προϊστορικῆς Ἑλλάδος» ποὺ καταρτίζεται ἀπὸ ἐτῶν στὸ Κέντρο, καθὼς καὶ τῶν ἐπὶ μέρος θεματικῶν καὶ τοπογραφικῶν καταλόγων του. Ἡ κ. Δανηλίδου ὀλοκλήρωσε καὶ κατέθεσε πρὸς ὑποστήριξη στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (Τμῆμα Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας) τὴν διδακτορικὴ τῆς διατριβῆς μὲ θέμα: «Ὀκτώσχημες ἀσπίδες», ἡ ὁποία ἐνεκρίθη μὲ βαθμὸ «ἄριστα». Ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κ.Ε.Α. πρότεινε νὰ δημοσιευθεῖ ἡ παραπάνω μελέτη αὐτοτελῶς στὴν σειρά μονογραφιῶν τοῦ Κέντρου, ἀφοῦ γίνεῖ ἡ σχετικὴ ἐπεξεργασία κειμένου καὶ πινάκων.

Ὁ ἐρευνητὴς κ. Χρῆστος Μπουλώτης συνέχισε τὶς ἐρευνές του σὲ θέματα Κρητομυκηναϊκῆς θρησκείας.

Ἡ ἀποσπασμένη στὸ Κέντρο ἀρχαιολόγος τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ κ. Ἀλεξάνδρα Χριστοπούλου συνέχισε τὴν ἐρευνητικὴ τῆς ἐργασία γιὰ τὴν προμυκηναϊκὴ Βοιωτία.

III. Στὸ Κλασσικὸ Πρόγραμμα ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Μαρία Πιπιλῆ ἀσχολήθηκε κυρίως μὲ τὰ διεθνῆ προγράμματα τοῦ Corpus Vasorum Antiquorum καὶ τοῦ Corpus Signorum Imperii Romani (συγγραφή τεύχους CVA, ὀργάνωση καὶ παρακολούθηση τῆς ἐτοιμασίας τευχῶν ἀπὸ ἄλλους συγγραφεῖς, τυπογραφικὴ

επίβλεψη τεύχους CSIR). Για τὰ προγράμματα αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐπιχορηγοῦνται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐρευνῶν, βλ. ἀναλυτικὰ παρακάτω. Ἡ πρόσληψη κατὰ τὸ 1996 δύο νέων ἐρευνητριῶν, τῆς κ. Βασιλικῆς Μαχαίρα καὶ τῆς κ. Βικτωρίας Σαμπετάι, ἀρχαιολόγων εἰδικευμένων στὴν Κλασσικὴ Ἀρχαιολογία καὶ ἰδιαίτερα στοὺς τομεῖς ποὺ καλύπτουν τὰ δύο αὐτὰ διεθνῆ προγράμματα, ἀναμένεται νὰ ἐνισχύσει σημαντικὰ τὴν προώθησή τους. Στὴν κ. Σαμπετάι ἔχει ἤδη ἀνατεθεῖ ἡ συγγραφή ἰδιαίτερου τεύχους CVA (βλ. παρακάτω).

IV. Διεθνῆ Προγράμματα τῆς Ἀκαδημίας ποὺ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Κ.Ε.Α.

1. Corpus Vasorum Antiquorum.

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου συνέχισε μὲ προοπτικὴ ὀλοκληρώσεως κατὰ τὸ ἐπόμενο ἔτος τὴν συγγραφή τεύχους ποὺ θὰ περιλαμβάνει ἀγγεῖα Ἰδιωτικῶν Ἀρχαιολογικῶν Συλλογῶν. Τὸν Ἰούλιο ἐργάσθηκε στὴν Βιβλιοθήκη Ashmolean καὶ τὸ Ἀρχεῖο Beazley τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης πάνω σὲ θέματα ἀρχαίας ἐλληνικῆς κεραμεικῆς. Μεταφράσθηκε στὰ ἀγγλικά καὶ εἶναι ἕτοιμο πρὸς ἐκτύπωση τὸ τεῦχος τοῦ κ. Κ. Σισμανίδη «Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Θεσσαλονίκης». Οἱ διαδικασίες ἐκδόσεως τοῦ τεύχους ἀναμένεται νὰ ἀρχίσουν σύντομα. Ὑπεβλήθη στὴν Ἀκαδημία πρὸς ἐκδόση τὸ τεῦχος τῆς κ. Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη «Ἀγγεῖα τῆς Συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης». Συνεχίσθηκε ἡ ἐτοιμασία τῶν τευχῶν: «Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Μαραθῶνος» (ὑπὸ Π. Βαλαβάνη), «Ἀττικὲς μελανόμορφες λήκυθοι τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου» (ὑπὸ Ε. Στασινοπούλου καὶ Ε. Σερμπέτη), «Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ρόδου» (ὑπὸ Α. Λεμοῦ), «Γεωμετρικὰ ἀγγεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου» (ὑπὸ Ν. Κούρου) καὶ «Ἀγγεῖα τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Θηβῶν» (ὑπὸ Β. Σαμπετάι).

2. Corpus Signorum Imperii Romani.

Ἀρχισε ἡ ἐκτύπωση τοῦ ἔργου τῆς κ. Μ. Λαγογιάννη «Τὰ πορτραῖτα στὰ ταφικὰ μνημεῖα τῆς Μακεδονίας», πρῶτου ἐλληνικοῦ τεύχους τῆς σειρᾶς CSIR. Ἡ κ. Λαγογιάννη συνέχισε τὴν συγγραφή τεύχους ποὺ θὰ περιλαμβάνει Ρωμαϊκὰ πορτραῖτα τῆς Κρήτης (ἐπίσημα αὐτοκρατορικὰ καὶ ἰδιωτικά). Γιὰ τὸ τεῦχος αὐτὸ ἡ Ἀκαδημία ἐνέκρινε τὴν δαπάνη φωτογραφήσεως τῶν μνημείων. Ἐπίσης, ἐγιναν οἱ πρῶτες ἐνέργειες γιὰ τὴν ἐξασφάλιση νέου ὕλικου ποὺ θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ συμπεριληφθεῖ σὲ τεύχη τῆς σειρᾶς CSIR.

3. Tabula Imperii Romani.

Συνεχίσθηκαν οἱ ἐργασίες συγγραφῆς λημμάτων τῶν τευχῶν Κρήτης (ὑπὸ Α. Πετροπούλου) καὶ Κεντρικῆς Ἑλλάδος (ὑπὸ Π. Καραναστάση, Β. Παπαευθυμίου καὶ Χ. Βασδάρη).

Β. Άλλες δραστηριότητες τών έρευνητῶν τοῦ Κ.Ε.Α.

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου κ. Μ. Πιπιλή συνέχισε τὴν μελέτη τῶν μελανόμορφων ἀγγείων τοῦ Μουσείου Μπενάκη καὶ τῶν Λακωνικῶν ἀγγείων ἀπὸ τὸ ἱερό τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Σάμο.

Ἡ κ. Α. Ὀρφανίδη συμμετέσχε στὴν συγγραφή τοῦ καταλόγου τῆς ἐκθεσης «Ὁ Νεολιθικὸς Πολιτισμὸς στὴν Ἑλλάδα» ποὺ πραγματοποιήθηκε στὸ Μουσεῖο Κυκλαδικῆς Τέχνης Ν. Π. Γουλανδρῆ.

Ὁ κ. Μπουλώτης ἀσχολήθηκε μὲ τὴν μελέτη τῶν μυκηναϊκῶν τοιχογραφημάτων ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη τοῦ Γλαῦ, καθὼς καὶ τῶν πινακίδων Γραμμικῆς γραφῆς Α ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήρι Θήρας. Ἐλαβε μέρος στὴν ἀνασκαφὴ τοῦ κτηρίου Ἐσση 4 τοῦ Ἀκρωτηρίου Θήρας (Αὐγούστος 1996) καὶ διηύθυνε τὶς ἀνασκαφὲς στὸν προϊστορικὸ οἰκισμὸ Κουκονήσι Λήμνου (Ὀκτώβριος 1996), ἔρευνα ἢ ὁποῖα ἐνισχύεται οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑρευνῶν. Ἐλαβε μέρος στὰ παρακάτω συνέδρια: α) «Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ πολεοδομία ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἕως σήμερα - Ἡ περίπτωσις τῆς Ἀθήνας». Συνέδριο διοργανωθὲν ἀπὸ τὸ Μουσεῖο τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν (Ἀθήνα, 15-18 Φεβρουαρίου 1996) μὲ τὴν ἀνακοίνωσις «Ἀθηνᾶ καὶ Ἀθήνας», β) «Poliochni e l'antica età del Bronzo nell'Egeo settentrionale». Διεθνὲς Συνέδριο (Ἀθήνα, 22-25 Ἀπριλίου 1996) μὲ τὶς ἀνακοινώσεις «Koukonissi and Poliochni: Convergences and Divergences» καὶ «The Early Bronze Age in Troy: The New Excavation Data», γ) Γ' Διεθνὲς Συνέδριο Βοιωτικῶν Μελετῶν (Θήβα, 9-12 Σεπτεμβρίου 1996) μὲ τὴν ἀνακοίνωσις «Ἡ τέχνη τῶν τοιχογραφιῶν στὴ μυκηναϊκὴ Βοιωτία», δ) ΣΤ' Συνέδριο τοῦ Πολιτιστικοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰδρύματος ΕΤΒΑ (Χαλκιδικὴ, 12-15 Σεπτεμβρίου 1996) μὲ τὴν ἀνακοίνωσις «Τὸ μέλι στὸ προϊστορικὸ Αἶγαῖο». Τέλος, δημοσιεύθηκε ἡ μελέτη του «Ἡ ἐλιά καὶ τὸ λάδι στὶς ἀνακτορικὲς κοινωνίες τῆς Κρήτης καὶ τῆς μυκηναϊκῆς Ἑλλάδας» (Πρακτικὰ Δ' Συνεδρίου Πολιτιστικοῦ καὶ Τεχνολογικοῦ Ἰδρύματος ΕΤΒΑ, Καλαμάτα 7-9 Μαΐου 1993 [1996]) σ. 19-58.

Ἡ κ. Δ. Δανιηλίδου ἀσχολήθηκε μὲ θέματα ὀργανωτικὰ καὶ ὑποδομῆς τοῦ ἐνισχυόμενου οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἑρευνῶν προγράμματος «Δημοσίευσις τῶν ἀνασκαφῶν Μυκηνῶν, 1962-1989», ὑπεύθυνος τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ Ἐπόπτης τοῦ Κέντρου Ἀκαδημαϊκὸς κ. Σπ. Ἰακωβίδης. Ὡς ὑπεύθυνη τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου ἀσχολήθηκε μὲ τὴν εἰσαγωγὴ καὶ καταγραφὴ τῶν νέων βιβλίων καὶ περιοδικῶν.

Ἡ κ. Β. Μαχαίρα ἔλαβε μέρος στὸ Γ' Διεθνὲς Συνέδριο Βοιωτικῶν Μελετῶν μὲ τὴν ἀνακοίνωσις «Τὸ θέμα τοῦ Ἡρωα-Ἰππέα στὰ μνημεῖα τῆς νότιας Ἑλλάδας». Δημοσιεύθηκε ἡ ἀνακοίνωσις της «Ἀναθηματικὸ ἀνάγλυφο ἐντοιχιμμένο

στό Κοινοτικό κατάστημα τῆς Ἰουλίδος» (Πρακτικά Συνεδρίου «Κέα-Κύθνος. Ἱστορικές καὶ Ἀρχαιολογικές Ἔρευνες», Ἰουλὶς Κέα, Ἰούνιος 1994) στὴν σειρά Μελετήματα 25 (1996).

Ἡ κ. Α. Χριστοπούλου ἔλαβε μέρος στὸ Γ' Διεθνὲς Συνέδριο Βοιωτικῶν Μελετῶν μὲ τὴν ἀνακοίνωση «Ἐνα πρωτοελλαδικὸ σπίτι στὴν Καδμεία Θηβῶν».

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Κέντρου

Μαρία Πιπιλή